

Jak na veřejné zakázky při povodních

17. 9. 2024

MMR ČR v souvislosti s povodněmi, které postihly Českou republiku, upozorňuje na možné způsoby řešení akutních povodňových škod prostřednictvím veřejných zakázek. Tato informace se vztahuje pro případy, kdy je poškozeným subjektem zadavatel podle zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).

V úvodu stanoviska je třeba upozornit zadavatele, že veřejné zakázky, které řeší aktuální povodňové škody, kdy jejich realizace nesnese odkladu a je nutné je realizovat v co nejkratším časovém horizontu, musí být realizovány pouze v rozsahu, který je nutný k uspokojení potřeb vyvolaných krajně naléhavými okolnostmi a zároveň by měly být tyto veřejné zakázky realizovány bezprostředně (přiměřeně podle aktuálních možností a priorit zadavatele) po vzniku situace, kterou má plnění veřejné zakázky řešit.

V případě, že realizace veřejné zakázky není v souladu s výše uvedeným, postupuje zadavatel při jejím zadání v souladu se zákonem, tedy v některém ze standardních druhů zadávacího řízení.

Zadavatel má zejména následující možnosti postupu:

1. Veřejné zakázky malého rozsahu (dodávky a služby do 2 mil. Kč, stavební práce do 6 mil. Kč)

V případě, že se bude předpokládanou hodnotou jednat o veřejnou zakázku malého rozsahu, tedy u veřejných zakázek na služby a dodávky do 2 mil. Kč bez DPH, u veřejných zakázek na stavební práce do 6 mil. Kč bez DPH, nemusí zadavatel na základě výjimky dle § 31 zákona postupovat v některém ze zadávacích řízení, která upravuje zákon.

Zadavatel může veřejnou zakázku zadat neformalizovaným způsobem (v souladu se svým vnitřním předpisem, který upravuje zadávání veřejných zakázek), za dodržení zásad zadávání veřejných zakázek podle § 6 odst. 1 až 3 zákona a uveřejňovacích povinností podle § 219 zákona v případě, že smlouva na veřejnou zakázku přesáhne 500 tis. Kč bez DPH.

U urgentních a nezbytných plnění je v případě řešení bezprostředních následků povodní v zásadě možné uzavřít smlouvu napřímo s určitým dodavatelem. Vhodné je i v tomto případě uzavřít smlouvu písemně či alespoň uzavření smlouvy dostatečným způsobem dokumentovat.

Rovněž je třeba upozornit, že i v těchto případech platí povinnosti týkající se sčítání plnění, resp. stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky v souladu se zákonem, a je tedy třeba dbát na to, aby v případě zadávání obdobného plnění opakovaně, nedošlo k překročení limitů pro veřejné zakázky malého rozsahu.

Podle § 6 odst. 3 zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv nabývá i bez uveřejnění v registru smluv účinnosti smlouva, která byla uzavřena v krajní nouzi nebo za účelem odvrácení nebo zmírnění újmy hrozící bezprostředně v souvislosti s mimořádnou událostí ohrožující život, zdraví, majetek nebo životní prostředí (i taková smlouva však musí být do 30 dnů uveřejněna na profilu zadavatele).

Také připomínáme, že podle § 3 odst. 2 písm. k) registru smluv nepodléhá uveřejnění v registru smluv smlouva, jejíž alespoň jednou smluvní stranou je obec, která nevykonává rozšířenou působnost, příspěvková organizace touto obcí zřízená nebo právnická osoba, v níž má taková obec sama nebo s jinými takovými obcemi většinovou účast. I v těchto případech však platí, že veřejný zadavatel je podle § 219 zákona povinen uveřejnit smlouvu s cenou přesahující 500 tis. Kč bez DPH na profilu zadavatele.

2. Jednací řízení bez uveřejnění (JŘBU)

Pokud předpokládaná hodnota zadávané veřejné zakázky překročí limity veřejných zakázek malého rozsahu, může zadavatel v souladu s § 63 odst. 5 zákona postupovat v JŘBU za předpokladu, že to vyžaduje krajně naléhavá okolnost.

Musí jít o veřejnou zakázku, kterou lze zadat tímto způsobem za splnění následujících podmínek, které musí být splněny kumulativně:

- existence (výskyt) krajně naléhavé okolnosti, která vyžaduje, aby zadavatel použil tento druh zadávacího řízení;
- zadavatel nemohl výskyt této krajně naléhavé okolnosti předvídat;
- zadavatel tuto krajně naléhavou okolnost sám nezpůsobil; a
- zadavatel v důsledku výskytu krajně naléhavé okolnosti nemůže dodržet lhůty stanovené zákonem pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení s uveřejněním.

Zadavatel je oprávněn využít postup podle komentovaného ustanovení zákona pouze v rozsahu, který je nutný k uspokojení potřeb vyvolaných krajně naléhavými okolnostmi. Typicky se bude jednat o situace, kdy povodeň naruší infrastrukturu v obci, přeruší dodávku pitné vody či bude potřeba zajistit podporu evakuovanému obyvatelstvu. Musí se jednat o dodávky, služby či stavební práce, které je nutné zajistit okamžitě, kdy by při prodlení hrozilo riziko dalších škod na majetku, zdraví či životech, nebo je nutno zajistit základní potřeby pro obyvatele.

V této souvislosti upozorňujeme, že JŘBU musí být zahájeno bezprostředně po vzniku situace, kterou má plnění veřejné zakázky řešit. Bude tak možné např. zadat veřejnou zakázku na stavbu provizorního mostu v řádu jednotek dní po povodni; v rozporu se zákonem by bylo zahájení jednacího řízení bez uveřejnění, pokud by byla předmětem veřejné zakázky stavba trvalého mostu a zadávací řízení by bylo zahájeno několik měsíců po povodni.

Zadavatel postupuje v tomto případě v souladu s § 67 zákona. Zadavatel je oprávněn JŘBU zahájit (kromě výzvy k jednání či podání nabídky) rovněž přímo jednáním s určitým dodavatelem či dodavateli. Uzavření smlouvy se tak může velmi přibližovat uzavírání smlouvy v soukromoprávních vztazích. I v tomto případě je však zadavatel povinen podle § 211 zákona průběh jednání v dostatečné míře zdokumentovat, a to včetně důvodů, které k použití JŘBU vedly.

MMR upozorňuje na povinnost stanovenou v § 74 odst. 1 zákona, kdy je zadavatel povinen požadovat po dodavateli i v JŘBU prokázání splnění základní způsobilosti. Z důvodu naléhavého veřejného zájmu může zadavatel postupovat v souladu s § 75 odst. 2 zákona, kdy v případě neprokázání základní způsobilosti podle § 74 odst. 1 zákona nemusí zadavatel vyloučit dodavatele ze zadávacího řízení. V případě, kdy jsou dány důvody pro použití JŘBU v mimořádných situacích souvisejících s povodněmi, jsou tyto podmínky podle názoru MMR naplněny.

Zadavatel je rovněž povinen i v tomto případě identifikovat skutečného majitele vybraného dodavatele podle § 122 odst. 5 až 8 zákona.

MMR si uvědomuje, že splnění mnohých povinností nemusí být v mimořádné situaci bezprostředně možné. Doporučujeme však, aby v takovém případě byly veškeré zákonné a dokumentační povinnosti splněny, resp. doplněny alespoň následně.

Zadavatel je následně rovněž povinen v souladu s § 217 zákona vyhotovit do 30 dní písemnou zprávu zadavatele, kterou uveřejní na profilu zadavatele. Zadavatel je dále povinen odeslat do 30 dnů oznámení o výběru dodavatele do Věstníku veřejných zakázek, ve kterém uvede odůvodnění použití JŘBU. V případě, že se na zadavatele vztahuje povinnost uveřejnění smlouvy v registru smluv podle zákona o registru smluv, uveřejní zadavatel uzavřenou smlouvu bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 dnů od jejího uzavření (k nabytí účinnosti smlouvy viz poznámka výše).

3. Postup na základě výjimky ze zákona

Zákon v souladu s § 29 odst. 1 písm. c) umožňuje postupovat bez zadávacího řízení v případě, že jsou veřejné zakázky zadávány nebo plněny v rámci zvláštních bezpečnostních opatření. To se však vztahuje pouze na případy, kdy zadavatel postupuje podle jiných právních předpisů (jde zejména o zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon, zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy). Tuto výjimku tedy nelze aplikovat obecně.

Např. podle § 14 odst. 4 písm. b) krizového zákona může hejtman kraje za stavu nebezpečí nařídit bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb anebo porostů za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení vyplývajícího z krizové situace. Podle § 21 odst. 2 písm. b) krizového zákona zajišťuje starosta obce za krizové situace provedení stanovených krizových opatření v podmínkách správního obvodu obce, správní úřady se sídlem na území obce, právnické osoby a podnikající fyzické osoby jsou povinny stanovená krizová opatření splnit.

Je však třeba upozornit, že výjimky z povinnosti realizovat zadávací řízení je nezbytné vykládat striktně. Výjimku proto nelze využít na všechny veřejné zakázky zadávané v rámci stavu nebezpečí, ale pouze ty, kde hrozí zejména nebezpečí pro osoby či majetek, je dána urgentnost a jsou realizovány v rámci výše uvedených krizových opatření.

Kontakty v případě dotazů či nejasností

V případě dotazů či nejasností se můžete obracet na Odbor strategií, práva a elektronizace veřejných zakázek prostřednictvím e-mailu ospevz@mmr.gov.cz, či prostřednictvím informačního fóra [ZDE](#).

Dále je možné se obracet na příslušné pobočky Centra pro regionální rozvoj České republiky, které poskytují aktuální informace k čerpání finanční podpory z [programu Živel](#), a které Vám taktéž odborně poradí a bezplatně poskytnou konzultační servis v oblasti veřejných zakázek. V uvedeném případě je možné se obracet přímo na ředitele územního odboru Centra pro regionální rozvoj České republiky ve Vašem regionu: <https://crr.gov.cz/kontakty/kontakty-sekce-irop/>.